

УДК 658.014
JEL: D01; M21; O15; O31; O34
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-11-340-346>

СИСТЕМНІ КОНЦЕПТИ ОЦІНКИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ

©2023 ШЕПЕЛЕНКО С. М.

УДК 658.014
JEL: D01; M21; O15; O31; O34

Шепеленко С. М. Системні концепти оцінки інтелектуального потенціалу підприємств

Мета статті – формування системних концептів оцінки інтелектуального потенціалу підприємств у сучасних умовах господарювання. За результатами проведеного дослідження виявлено, що в сучасних динамічно-трансформаційних умовах, де одна технологія швидко витісняє іншу, а продукти та послуги втрачають свою актуальність за короткий проміжок часу, успіху досягають лише ті підприємства, які постійно продукують нові знання та впроваджують їх у нові технології та продукти. Найціннішим активом у цьому процесі є інтелектуальний потенціал підприємств, який дозволяє формувати сильні конкурентні переваги на мінливому ринку товарної конкуренції та адаптуватися до майбутніх конкурентних змін. Оцінка інтелектуального потенціалу підприємства має важливе значення для вимірювання його можливостей і визначення векторних напрямів подальшого вдосконалення. Інтелектуальний потенціал підприємства формує сильні сторони підприємства та продукує інноваційні рішення щодо зниження рівня слабких сторін, створює підґрунтя для прийняття обґрунтованих управлінських рішень та впровадження необхідних заходів для підвищення загальної ефективності розвитку підприємства. Оцінка інтелектуального потенціалу може допомогти у визначенні сфер, де можна інвестувати в розвиток людського капіталу, технології та інновації. Оцінюючи інтелектуальний потенціал підприємства, керівництво може розробляти стратегії для використання його інтелектуальних активів і отримання конкурентних переваг на ринку. Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що для ґрунтовної та детальної оцінки з метою ефективного використання інтелектуального потенціалу необхідно розглянути інші методи та підходи, які існують у різних формах систем оцінки потенціалу підприємства. У наукових дослідженнях, як правило, розглядаються три основні підходи до оцінки: витратний, результативний і порівняльний. Оскільки ці підходи використовувалися при оцінці інтелектуального капіталу, прав інтелектуальної власності та різних форм потенціалу підприємства (включно з трудовим потенціалом), доречно і науково коректно розглянути їх при оцінці інтелектуального потенціалу.

Ключові слова: оцінка інтелектуального потенціалу підприємств, основні принципи оцінки інтелектуального потенціалу підприємства, моделі оцінки інтелектуального потенціалу підприємства, інтелектуальний капітал, інтелектуальні власності, конкурентоспроможність.

Рис.: 1. **Табл.:** 1. **Бібл.:** 13.

Шепеленко Світлана Миколаївна – кандидат педагогічних наук, докторант кафедри економіки та менеджменту, Українська інженерно-педагогічна академія (вул. Університетська, 16, Харків, 61003, Україна)

E-mail: svitlana7388@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-3952-2035>

UDC 658.014
JEL: D01; M21; O15; O31; O34

Shepelenko S. M. The System Conceptions for Assessing the Intellectual Potential of Enterprises

The aim of the article is to form system concepts for assessing the intellectual potential of enterprises in modern economic conditions. According to the results of the carried out study, it is found that in today's dynamic-transformational conditions, where one technology quickly displaces another, and products and services lose their relevance in a short period of time, only those enterprises that constantly produce new knowledge and implement it in new technologies and products achieve success. The most valuable asset in this process is the intellectual potential of enterprises, allowing them to form strong competitive advantages in the changing market of commodity competition and adapt to future competitive changes. Assessment of the intellectual potential of an enterprise is important for measuring its capabilities and determining vector directions for further improvement. The intellectual potential of the enterprise forms the strengths of the enterprise and produces innovative solutions to reduce the level of weaknesses, creates the basis for making sound management decisions and implementing the necessary measures to improve the overall efficiency of enterprise development. An assessment of intellectual potential can help in identifying areas where investment in human capital development, technology, and innovation can be made. By assessing the intellectual potential of an enterprise, management can develop strategies for using its intellectual assets and gaining a competitive advantage in the market. The practical significance of the obtained results lies in the fact that for a thorough and detailed assessment in order to effectively use the intellectual potential, it is necessary to consider other methods and approaches that exist in various forms of systems for assessing the potential of enterprise. In scientific research, as a rule, three main approaches to evaluation are considered: cost, performance, and comparative. Since these approaches were used in the assessment of intellectual capital, intellectual property rights and various forms of enterprise potential (including labor potential), it is appropriate and scientifically correct to consider them when assessing the corresponding intellectual potential.

Keywords: assessment of the intellectual potential of enterprises, basic principles of assessment of the intellectual potential of the enterprise, models for assessing the intellectual potential of the enterprise, intellectual capital, intellectual property, competitiveness.

Fig.: 1. **Tabl.:** 1. **Bibl.:** 13.

Shepelenko Svitlana M. – PhD (Pedagogy), Candidate on Doctor Degree of the Department of Economics and Management, Ukrainian Engineering and Pedagogical Academy (16 Universytetska Str., Kharkiv, 61003, Ukraine)

E-mail: svitlana7388@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-3952-2035>

У сучасних динамічно-трансформаційних умовах, де одна технологія швидко витісняє іншу, а продукти та послуги втрачають свою актуальність за короткий проміжок часу, успіху досягають лише ті підприємства, які постійно продукують нові знання та впроваджують їх у нові технології та продукти. Найціннішим активом у цьому процесі є інтелектуальний потенціал підприємств, який дозволяє формувати сильні конкурентні переваги на мінливому ринку товарної конкуренції та адаптуватися до майбутніх конкурентних змін. Отже, формування системних концептів оцінки інтелектуального потенціалу підприємств є актуальним напрямом розвитку в сучасних умовах господарювання.

Питанням щодо формування інтелектуального потенціалу підприємства присвячені дослідження багатьох вітчизняних і зарубіжних науковців. Розробкою теоретичних і методичних засад щодо формування системних концептів оцінки інтелектуального потенціалу підприємств займаються такі науковці: Т. А. Бойко [1], В. В. Воликов [2], Р. Ф. Гайдай [3], А. О. Зюзя [4], О. А. Князева та М. В. Шамін [5], С. В. Князь та Л. Ю. Холявка [6], Т. І. Лозова та М. В. Шамін [7], О. Г. Михайлова [8], В. В. Прохорова [9–11], С. А. Мушнікова [9], О. В. Шкуренко [11], Н. Ю. Тимошенко [12], В. І. Чобіток [10; 13] та ін.

Проте, незважаючи на велику кількість розробок щодо формування системних концептів оцінки інтелектуального потенціалу підприємств, проблема пошуку та використання єдиної методики, яка б найбільшою мірою відповідала цілям стратегічного розвитку вітчизняних підприємств, залишається актуальною та потребує подальших розробок.

Мета статті – формування системних концептів оцінки інтелектуального потенціалу підприємств в сучасних умовах господарювання.

Загальний потенціал підприємства складається з потенціалу всіх сфер діяльності: фінансової, організаційної, виробничої, науково-технічної, кадрової, маркетингової та інших. Особливе значення мають кадровий і науково-технічний потенціал, який можна назвати загальним – інтелектуальним потенціалом.

Сучасні економічні реалії вимагають від людських ресурсів підвищення рівня використання свого інтелектуального потенціалу та розвитку сфер науково-технічної діяльності в більш інтелектуальному напрямку. Відповідно, оцінка та формування інтелектуального потенціалу підприємства є необхідним та актуальним напрямом для його ефективного функціонування.

Інтелектуальний потенціал являє собою сукупність можливостей інтелектуальних ресурсів, що існує для виконання будь-яких дій та вирішення завдань зі самозбереження та розвитку [11]. Оцінка інтелектуального потенціалу підприємства має важливе значення для вимірювання його можливостей і визначення векторних напрямів подальшого вдоско-

налення. Інтелектуальний потенціал підприємства формує сильні сторони підприємства та продукує інноваційні рішення щодо зниження рівня слабких сторін, створює підґрунтя для прийняття обґрунтованих управлінських рішень та впровадження необхідних заходів для підвищення загальної ефективності розвитку підприємства. Оцінка інтелектуального потенціалу може допомогти у визначенні сфер, де можна інвестувати в розвиток людського капіталу, технології та інновації. Оцінюючи інтелектуальний потенціал підприємства, керівництво може розробляти стратегії для використання його інтелектуальних активів і отримання конкурентних переваг на ринку.

Оцінка інтелектуального потенціалу підприємства дозволяє: по-перше, визначити рівень інтелектуального капіталу та сформувані умови для ефективного його використання; по-друге, виявити проблеми в ефективному використанні інтелектуального потенціалу підприємства, що надасть можливість продукувати ефективні управлінські рішення щодо мотиваційно-ґрунтового напрямку розвитку; по-третє, розробити систему формування, використання та управління інтелектуальним потенціалом, що може сприяти стратегічному розвитку підприємства.

У сучасному бізнес-середовищі оцінка інтелектуального потенціалу підприємства має важливе значення для формування ефективних бізнес-стратегій та досягнення сталого зростання. Тому для підприємства важливо впроваджувати систему оцінки інтелектуального потенціалу та використовувати отримані результати для прийняття обґрунтованих рішень і досягнення цілей.

Будь-яка система оцінки включає різні елементи, які спрямовані на визначення та оцінку конкретних аспектів або характеристик. До ключових елементів системи оцінки інтелектуального потенціалу підприємства доцільно віднести такі показники:

- ✦ *ідентифікація інтелектуальних активів* – проведення загального аудиту підприємства з метою виявлення структурних компонентів інтелектуального потенціалу та визначення складу, вартості інтелектуальних ресурсів. Визначивши та каталогізувавши ці активи, підприємство може краще оцінити рівень розвитку інтелектуального потенціалу та розробити стратегії використання цих активів для досягнення бізнес-цілей. Ідентифікація інтелектуальних активів може допомогти підприємствам: визначити вартість нематеріальних активів; зрозуміти склад інтелектуального капіталу; розробити стратегії управління та використання інтелектуальних активів тощо;
- ✦ *оцінка вартості інтелектуальних активів* – передбачає оцінку інтелектуальних ресурсів як в абсолютних, так і у відносних значеннях, беручи до уваги такі фактори, як: унікальність ак-

тиву; рівень досвіду, необхідний для розробки та підтримки активу; ринковий попит на актив; потенційна віддача від інвестицій. Оцінюючи інтелектуальні активи, підприємства можуть визначати пріоритети своїх зусиль і ефективніше розподіляти ресурси. Це може привести до ефективного прийняття рішень, поліпшення стратегічного планування та, зрештою, більшого успіху в досягненні бізнес-цілей;

- ✦ *розвиток інтелектуальних активів* – дає можливість створити культуру інновацій та обмін знаннями на підприємстві, інвестувати в навчання та розвиток працівників. Розвиваючи інтелектуальні активи, підприємства зможуть: підвищити конкурентоспроможність на ринку; поліпшити свою здатність адаптуватися до мінливих умов ринку; підвищити свою репутацію лідера у своїй галузі; залучати та мотивувати найкращих працівників.

Отже, формування системних концептів оцінки інтелектуального потенціалу підприємства є неодмінною складовою сучасного управління бізнесом. Виявляючи, оцінюючи та розвиваючи інтелектуальні активи, в підприємства є можливість отримати конкурентні переваги, стимулюючи процес інноваційності та досягаючи довгострокового успіху у відповідних напрямках.

Як показує аналіз наукової літератури, існує певна узгодженість щодо методів та підходів до оцінки різних форм потенціалу. Тому кількісні та якісні показники доцільно використовувати при проведенні оцінки, застосовуючи різні методи оцінки. Зазвичай якісна оцінка базується на експертних методах оцінювання. Вона включає формування анкет, проведення співбесід із працівниками, дослідження відносин із клієнтами, стейкхолдерами тощо. У загальному вигляді вона проводиться на основі певної кількості критеріїв кожного з компонентів потенціалу та спрямована на врахування тих параметрів, які не підлягають кількісному вимірюванню [10].

Методи оцінки на основі використання якісних і кількісних показників є дуже важливими на першому етапі визначення рівня інтелектуального потенціалу – первинному розпізнаванні «прихованих якостей» і «прихованих можливостей» інтелектуального потенціалу та створенні механізмів їх ефективного використання, які мають з'явитися в результаті оцінки. При цьому основу будь-якої методики оцінки складають кількісні та якісні показники, які зазвичай характеризуються взаємозалежністю та взаємозв'язком.

Для ґрунтовної та детальної оцінки з метою ефективного використання інтелектуального потенціалу необхідно розглянути інші методи та підходи, які існують у різних формах систем оцінки потенціалу підприємства. У наукових дослідженнях, як правило, розглядаються три основні підходи до оцінки: витрат-

ний, результативний і порівняльний. Оскільки ці підходи використовувалися при оцінці інтелектуального капіталу, прав інтелектуальної власності та різних форм потенціалу підприємства (включно з трудовим потенціалом), доречно та науково коректно розглянути їх при оцінці інтелектуального потенціалу.

Витратний підхід до оцінки інтелектуального потенціалу ґрунтується на визначенні витрат на його формування, розвиток та ефективне використання. Це означає врахування витрат на дослідження та створення об'єктів інтелектуальної власності, витрат на отримання прав інтелектуальної власності на створені інновації, а також витрат на матеріальне стимулювання працівників та розширення їх прав і можливостей, що є важливими мотиваційними факторами інтелектуального потенціалу.

Результативний підхід стосовно інтелектуального потенціалу – це передусім оцінка результативності інтелектуальної, інноваційно-творчої праці персоналу підприємства.

Порівняльний підхід зазвичай ґрунтується на порівнянні з аналогічними об'єктами оцінки та передбачає «зіставлення критеріїв інтелектуального потенціалу підприємства з відповідними показниками інших підприємств». На думку деяких науковців, цей підхід є «дуже суб'єктивним» і не дає реалістичної оцінки інтелектуального потенціалу підприємства. По-перше, для якісної оцінки на основі порівняльного підходу необхідні не лише об'єктивні кількісні та якісні показники власного підприємства, але й офіційно опубліковані показники інших аналогічних підприємств у конкурентному середовищі, що не завжди є можливим. По-друге, наявність офіційних даних про інтелектуальний потенціал конкурентів має високий ступінь суб'єктивності, оскільки дані можуть бути недостовірними через їх роль у конкурентному середовищі.

Для якісної оцінки інтелектуального потенціалу необхідно керуватися не одним методичним підходом, а застосовувати їх комплексно. Критично важливим при розробці та впровадженні комплексної оцінки є визначення сутнісних характеристик базових принципів оцінки інтелектуального потенціалу (табл. 1) і використання моделей, які дозволять визначити стан інтелектуальних ресурсів і їх вплив на успішність бізнесу (рис. 1).

Класифікація основних принципів оцінки інтелектуального потенціалу, які відображають потенціал усіх складових системи інтелектуального потенціалу, дає підґрунтя для всебічного та ґрунтового аналізу і практичної реалізації об'єктивної оцінки інтелектуального потенціалу підприємства (див. рис. 1).

Об'єктивна оцінка потребує експертного визначення критеріїв інтелектуального потенціалу підприємства, створення шкали оцінки його рівня відповідно до управлінських завдань, збору однотипних даних за порівнюваними об'єктами [3]. Кожне під-

Характеристика основних принципів оцінки інтелектуального потенціалу підприємства

Групування принципів за властивостями	Основні принципи	Характеристика
Інформованість власника щодо інтелектуального потенціалу підприємства	Принцип очікування	Це можливість отримання відповідного розміру додаткового доходу (прибутку) від реалізації інтелектуального потенціалу підприємства (володіння, користування та розпорядження), що надає можливість підприємству його використання у власній господарській діяльності та реалізації на відповідних ринках
	Принцип заміщення	Зумовлює залежність вартості об'єкта оцінки інтелектуального потенціалу від аналогічного на ринку, що й визначає його ціну. Цей принцип надає можливість проводити ефективну кадрову політику на підприємстві, тому що головним у формуванні, використанні та розвитку інтелектуального потенціалу підприємства є людський капітал
	Принцип корисності	Інформує про можливість реалізації власного інтелектуального потенціалу (виробництво нових товарів та послуг, удосконалення існуючих технологій тощо). Корисність інтелектуального потенціалу підприємства зумовлюється впливом внутрішніх і зовнішніх чинників (техніко-технологічний рівень, інноваційна культура, організаційна структура, конкурентоспроможність, імідж, правова захищеність інтелектуальних активів тощо)
Можливість використання (реалізації) інтелектуального потенціалу підприємства	Принцип наявності перспективи використання	Відображає необхідність залучення інтелектуальних ресурсів у господарську діяльність підприємств. У випадку, якщо інтелектуальний ресурс не споживається, відбувається його матеріальне старіння та знецінення потенціалу. Для постійного підтримання потенціалу необхідні витрати, які можуть бути покриті тільки у випадку включення ресурсу в діяльність, що генерує грошовий потік
	Принцип взаємозалежності	З одного боку, передбачає наявність впливу змін інтелектуального елементу на весь потенціал підприємства, а також на результати його діяльності загалом, і навпаки, а з іншого – взаємопов'язаність управління інтелектуальними ресурсами з їх потенціалом
	Принцип пропорційності	Забезпечує баланс реалізованого й нереалізованого інтелектуального потенціалу з урахуванням цілей підприємства та наявних ресурсів
	Принцип захисту прав	Забезпечує захист прав на інтелектуальну власність (інтелектуальні активи) як співробітників, так і власників підприємства (роботодавця)
Можливість використання (реалізації) інтелектуального потенціалу підприємства	Принцип динамічної рівноваги	Забезпечує постійне співвідношення між інтелектуальним потенціалом, внутрішнім станом підприємства та зовнішнім середовищем
	Принцип відповідності	Це врахування можливостей і факторів виробництва підприємства з можливостями та потенціалом об'єкта оцінки, що забезпечує ефективне формування, використання та розвиток інтелектуального потенціалу
	Принцип динаміки інтелектуального потенціалу	Визначається мінливістю внутрішніх і зовнішніх чинників, що впливають на зміну вартості та корисності об'єкта оцінки. У процесі діяльності підприємства ситуація на ринку змінюється (з'являються нові конкуренти, наявність ресурсів, політичні чинники, розвиток нових технологій, наявність інтелектуальної власності тощо), що зумовлює терміни оцінки його інтелектуального потенціалу. Вартість інтелектуального потенціалу підприємства визначається станом на дату оцінки, передбачено строки дії відповідних документів (звітність, акт оцінки тощо)
	Принцип конкуренції	Цей принцип потребує врахування таких основних чинників, як інтелектуальний потенціал конкурентів (розвиток, ступінь використання тощо); можливість підвищення інтелектуального потенціалу підприємства за рахунок використання інтелектуального потенціалу регіону, країни, світу; рівень інноваційності інтелектуального потенціалу підприємства відповідно до загального потенціалу

Джерело: складено автором на основі [1; 4].

Рис. 1. Моделі оцінки інтелектуального потенціалу підприємства та їх характеристика

приємство повинно обрати власні критерії для дослідження та оцінки свого інтелектуального потенціалу. Крім того, треба пам'ятати, що єдиного рецепта для ефективного існування інтелектуального потенціалу не існує, тому необхідно враховувати особливості розвитку підприємства.

Використання розглянутих моделей оцінки інтелектуального потенціалу підприємства має ряд переваг. Це дозволяє більш систематично та об'єктивно оцінювати різні складові, що складають інтелекту-

альний потенціал підприємства. А це, своєю чергою, може допомогти керівництву визначити сильні та слабкі сторони та прийняти більш обґрунтовані рішення щодо розподілу ресурсів і стратегічного планування. Крім того, використання стандартизованих моделей може полегшити бенчмаркінг і порівняння з іншими підприємствами, надаючи цінну інформацію про найкращі практики галузі та потенційні сфери для вдосконалення. Загалом, використання моделей оцінки інтелектуального потенціалу може допомог-

ти підприємствам краще зрозуміти власні сильні та слабкі сторони та приймати більш обґрунтовані рішення щодо майбутнього зростання та розвитку.

Однак є також недоліки, пов'язані з використанням моделей оцінки інтелектуального потенціалу. Одним із головних обмежень є потенціал надмірного спрощення та редукціонізму, оскільки ці моделі часто покладаються на кількісно вимірювані показники та можуть не охопити повної складності та нюансів інтелектуального капіталу бізнесу. Використання стандартизованих моделей може не повністю враховувати унікальний контекст і обставини окремих підприємств, що потенційно може призвести до неточних або неповних оцінок, а також може потребувати багато часу та ресурсів, вимагаючи значних інвестицій для збору та аналізу даних.

Хоча розглянуті моделі мають свої сильні сторони та обмеження, вони забезпечують ґрунтовну основу для впровадження системи оцінки інтелектуального потенціалу підприємства та можуть допомогти керівництву приймати ефективні управлінські рішення щодо майбутнього зростання та розвитку підприємства.

Інтеграція системи оцінки інтелектуального потенціалу підприємства з бізнес-стратегією є важливим кроком до успішної реалізації стратегічних цілей підприємства. Інтелектуальний потенціал підприємства включає знання, навички та досвід, якими володіють працівники, які є критично важливими для досягнення бізнес-цілей. Узгодивши систему оцінки інтелектуального потенціалу з бізнес-стратегією, підприємство може переконатися, що воно використовує свої інтелектуальні ресурси для досягнення своїх цілей. Наприклад, якщо бізнес-стратегія передбачає вихід на нові ринки, система оцінки інтелектуального потенціалу має бути зосереджена на виявленні співробітників з необхідними мовними навичками та знаннями культури.

Навчання та розвиток працівників є найважливішими складовими системи оцінки інтелектуального потенціалу підприємства. Інвестиції в розвиток співробітників можуть допомогти поліпшити їх навички, знання та досвід, тим самим збільшуючи інтелектуальний потенціал підприємства. Система має включати регулярні навчальні програми, семінари та тренінги для постійного розвитку працівників. Надаючи співробітникам можливості для зростання, підприємство може сприяти розвитку культури інновацій і творчості, що може сприяти його довгостроковому успіху в розвитку підприємства.

Для ефективної системи оцінки інтелектуального потенціалу підприємства необхідний постійний моніторинг і вдосконалення людського капіталу. Підприємство має регулярно перевіряти продуктивність системи та визначати сфери для її поліпшення. Система має бути достатньо гнучкою, щоб адаптуватися

до змін у бізнес-середовищі, та включати зворотний зв'язок від працівників та зацікавлених сторін. Відстежуючи ефективність системи, підприємство може виявити позитивні та негативні сторони у своїх інтелектуальних ресурсах і вжити заходів щодо їх усунення. Цей процес постійного вдосконалення може допомогти підприємству залишатися конкурентоспроможним і досягати своїх стратегічних цілей.

ВИСНОВКИ

Таким чином, інтелектуальний потенціал є важливим фактором підвищення конкурентоспроможності підприємства. Основним гарантом інтелектуального потенціалу є працівники, які акумулюють певні знання та навички, що мають складати основу інтелектуального потенціалу, враховуючи сучасний розвиток економіки. Ефективне формування та використання інтелектуального потенціалу потребує застосування найбільш дієвих методик його оцінки, що дасть змогу розробити дієві механізми його розвитку. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Бойко Т. Л. Принципи управління інтелектуальним потенціалом підприємства. *Ефективна економіка*. 2014. № 8. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=3263>
2. Воликов В. В. Етапи оцінювання інтелектуального потенціалу підприємства. *Економіка розвитку*. 2013. № 2. С. 118–123.
3. Гайдай Р. Ф. Оцінка інтелектуального потенціалу підприємства з врахуванням його сутнісного змісту. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2009. № 6. Т. 3. С. 191–194. URL: http://journals.khnu.km.ua/vestnik/pdf/ekon/2009_6_3/pdf/191-194.pdf
4. Зюзя А. О. Методичні підходи до оцінки інтелектуального потенціалу як важливий чинник його ефективного використання в національній економіці. *Економічний простір*. 2021. № 165. С. 76–81. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/165-13>
5. Князева О. А., Шамін М. В. Особливості інтелектуального потенціалу підприємств сфери зв'язку та інформації. *Економіка та управління підприємствами*. 2016. Вип. 7. С. 348–353. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/7_ukr/59.pdf
6. Князь С. В., Холявка Л. Ю. Складові системи формування інтелектуального потенціалу підприємства. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки»*. 2014. № 6. С. 191–194. URL: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_06/115.pdf
7. Лозова Т. І., Шамін М. В. Інтелектуальний потенціал підприємства як економічна категорія. *Причорноморські економічні студії*. 2016. Вип. 10. С. 113–116. URL: <http://bses.in.ua/journals/2016/10-2016/25.pdf>
8. Михайлова О. Г. Теоретичні аспекти формування та оцінки інтелектуального потенціалу підприємства. URL: http://www.lib.nau.edu.ua/Journals/3_27_2010/Mixailov.pdf
9. Прохорова В. В., Мушнікова С. А. Культура безпеки розвитку – культура комунікаціонування як основа

- інтелектуалізації управлінського процесу. *Проблеми економіки*. 2019. № 4. С. 142–148. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2019-4-142-148>
10. Прохорова В. В., Чобіток В. І. Інтелектуалізація управлінських процесів як детермінантно-мотиваційна основа бізнес-моделі підприємств. *Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. Серія «Економічні науки»*. 2020. № 2. С. 65–75. DOI: <https://doi.org/10.30857/2413-0117.2020.2.5>
 11. Прохорова В. В., Шкурченко О. В. Консолідація ресурсного і інтелектуального потенціалу інноваційного співробітництва відповідно до стратегічно визначених умов ризик інвестування. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія «Економічні науки»*. 2020. № 4. Т. 3. С. 61–72. DOI: [https://doi.org/10.31891/2307-5740-2020-284-4\(3\)-10](https://doi.org/10.31891/2307-5740-2020-284-4(3)-10)
 12. Тимошенко Н. Ю. Концептуальні основи діагностики інтелектуального потенціалу інноваційно активних підприємств. *Ефективна економіка*. 2012. № 5. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1153>
 13. Чобіток В. І. Стратегічно-цільовий комплекс інтелектуалізації управління холістичним розвитком промислових підприємств. *Бізнес Інформ*. 2020. № 3. С. 423–430. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-3-423-430>
- REFERENCES**
- Boiko, T. L. "Pryntsyupy upravlinnia intelektualnym potentsialom pidpriemstva" [Principles of Management of the Intellectual Potential of the Company]. *Efektivna ekonomika*, no. 8 (2014). <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3263>
- Chobitok, V. I. "Stratehichno-tsilyovyi kompleks intelektualizatsii upravlinnia kholistychnym rozvytkom promyslovykh pidpriemstv" [The Strategic-Targeted Complex of Intellectualization of Management of the Holistic Development of Industrial Enterprises]. *Biznes Inform*, no. 3 (2020): 423-430. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-3-423-430>
- Haidai, R. F. "Otsinka intelektualnoho potentsialu pidpriemstva z vrakhuvanniam yoho sutnisnogo zmistu" [Assessment of the Intellectual Potential of the Enterprise, Taking Into Account its Essential Content]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu*, no. 6, part 3 (2009): 191-194. http://journals.khnu.km.ua/vestnik/pdf/ekon/2009_6_3/pdf/191-194.pdf
- Kniaz, S. V., and Kholiavka, L. Yu. "Sklovodi systemy formuvannia intelektualnoho potentsialu pidpriemstva" [Components of the System of Forming the Intellectual Potential of the Enterprise]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Serii «Ekonomichni nauky»*, no. 6 (2014): 191-194. http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_06/115.pdf
- Kniazieva, O. A., and Shamin, M. V. "Osoblyvosti intelektualnoho potentsialu pidpriemstv sfery zviazku ta informatsii" [Features of an Intellectual Potential of the Company of Sphere of Communication and Information]. *Ekonomika ta upravlinnia pidpriemstvamy*, iss. 7 (2016): 348-353. https://economyandsociety.in.ua/journals/7_ukr/59.pdf
- Lozova, T. I., and Shamin, M. V. "Intelektualnyi potentsial pidpriemstva yak ekonomichna katehoriia" [Intelligence Potential Enterprise as the Economic Category]. *Prychornomorski ekonomichni studii*, iss. 10 (2016): 113-116. <http://bses.in.ua/journals/2016/10-2016/25.pdf>
- Mykhailova, O. H. "Teoretychni aspekty formuvannia ta otsinky intelektualnoho potentsialu pidpriemstva" [Theoretical Aspects of the Formation and Evaluation of the Intellectual Potential of the Enterprise]. http://www.lib.nau.edu.ua/Journals/3_27_2010/Mixailov.pdf
- Prokhorova, V. V., and Chobitok, V. I. "Intelektualizatsiia upravlinskykh protsesiv yak determinantno-motyvat-siina osnova biznes-modeli pidpriemstv" [Management Process Intellectualization as a Determinant and a Motivational Framework for Business Model an Enterprises]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu tekhnologii ta dizainu. Serii «Ekonomichni nauky»*, no. 2 (2020): 65-75. DOI: <https://doi.org/10.30857/2413-0117.2020.2.5>
- Prokhorova, V. V., and Mushnykova, S. A. "Kultura bezpeky rozvytku - kultura komunikatsiivannia yak osnova intelektualizatsii upravlinskoho protsesu" [Development Safety Culture - Communication Culture as the Basis of Management Process Intellectualization]. *Problemy ekonomiky*, no. 4 (2019): 142-148. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2019-4-142-148>
- Prokhorova, V. V., and Shkurenko, O. V. "Konsolidatsiia resursnoho i intelektualnoho potentsialu innovatsiinoho spivrobitnytstva vidpovidno do stratehichno vyznachenykh umov ryzyk investuvannia" [Consolidation of the Resource and Intellectual Potential of Innovative Cooperation in Accordance with the Strategically Defined Conditions of Investment Risk]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Serii «Ekonomichni nauky»*, vol. 3, no. 4 (2020): 61-72. DOI: [https://doi.org/10.31891/2307-5740-2020-284-4\(3\)-10](https://doi.org/10.31891/2307-5740-2020-284-4(3)-10)
- Tymoshenko, N. Yu. "Kontseptualni osnovy diahnostryki intelektualnoho potentsialu innovatsiino aktyvnykh pidpriemstv" [Conceptual Framework of Diagnostics of Intellectual Potential of Innovation Active Enterprises]. *Efektivna ekonomika*. no. 5 (2012). <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1153>
- Volikov, V. V. "Etapy otsiniuvannia intelektualnoho potentsialu pidpriemstva" [Stages of Evaluating the Intellectual Potential of the Enterprise]. *Ekonomika rozvytku*, no. 2 (2013): 118-123.
- Ziuzia, A. O. "Metodychni pidkhody do otsinky intelektualnoho potentsialu yak vazhlyvyi chynnyk yoho efektyvnoho vykorystannia v natsionalnii ekonomitsii" [Methodological Approaches to the Assessment of Intellectual Potential as an Important Factor of Its Effective Use in the National Economy]. *Ekonomichniy prostir*, no. 165 (2021): 76-81. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/165-13>